

Jamós quadre de la Verge, habilitats solsament amb una ensolfada bata, i encara aquesta desbotonada del tot, mostraven unes carns broncejades com les fulles de plátan al mes d'octubre, boi tormentant amb ses manetes, les orelles d'altre petit gos, cadell, encara.

A un recó d'aquell improvisat campament es veia una olla de terra cuita que a través de la cobertora, fumejava, tot descansant damunt tres pedres. Aïocada a son entorn, una vella arrugada com pergami del temps dels moros, abrandava aquell foc de fulles de *etzevares* o *pires* amb intermitents bufets, com si sortissen d'una *manxa* de ferrer.

Un caball denerit, i un burro ple de nafres, pasturaven, d'ací i d'allà, en recerca d'una herbeta o d'una palla, que no trobaven.

Una jove naça espigada, d'ulls vivaratsos i negres com una mora, pentinava una noieta, mentres a son costat, damunt un jas de palla, un marrec de pocs mesos, plorava i pernejava.

Tres homenaços, aixuts de carns, i llargs de llengua formaven una rodona, entregats a sos habituals i enginyosos quefers.

L'un, amb vimecs, feixia un covanell; l'altre amb canyes, un cistell; i'l darrer, estiorava llaunes de petroli, per a fer pots i cobertores. Boi treballant, mastegaven un *quinto*, bromejaven entre'ls, es tiraven discretes pulles, usant un llenguatge que sols ells entenien, potser el qu'en diuen *caló*.

Tot aixó fins aquí, no havia cridat d'un modo especial la nostra atenció, per esser un espectacle de *vida nómada* que tots els malgratencs estém cansats de veure, al temps dels pésols i faves tendres, a l'entrada de la riera, a la plassa dels porcs, al rec de la fàbrica o als garrofers den Giron.

Lo que si ens admirá profundament es lo següent: d'aquell carruatge diguemli arca de Noé sorti minyona, la qual dirigint-se envers nosaltres, amb un posat humil i vergonyós i el cap jup, ens demaná una almoïna.

No cal dir, i Deu no nos ho tingui en retret, que cada hu dels dos depositarem en ses fines i nacarades mans, una peça de cinc cèntims.

¡Oh quan diferenta ens pareguí aquella minyona, de tots els demés que integraven aquella vagabonda caravana!

Tenia un posat de distinció, i un esguard que encara qu'esllangit pel sofriment, s'hi traslluí un encís, un no sé que de gracia i de belleça, com la del Iliri que's desfulla no per l'acció del temps, sino a impuls del orb i de la tempesta.

Sos vestits, si be que desllustrats i un poc filagarsats, eren tallats a mida; al revés dels de sos companys d'excursió, que Deu hagi perdonat als que'ls varen estrenar.

Modesta i temerosa, com si volgués excusar sa gosadia al demanar-nos una almoïna, anyadí: «¡Ah senyors! si sapiguessin la meva situació. So orfa; mon pare que al cel sia era un rentista de Perpignan, posseïdor de nombroses i acreditades *accions* d'una Empresa Industrial que la malestruga guerra ha arruïnat. Quedarem pobres, i mon pare corprés per aquella desgracia, amarat d'angoixa caigué malalt, i després de gastar tot quant teníem, morí en mig de la mes gran miseria. Ell tot bondadós descuidá el pervindre, i em criá per a manar, lluir i gosar; i ara, no tinc per a menjar. Vaig aprendre un poc de cantar, però no tinc veu. Sé francés, però no'm volen de professora, perque n'hi han mil qu'aprenueren per a guanyar, i l'ensenyen millor que jo. Sé piano, però no me demanen lliçons; perque lo que jo vaig aprendre, sols serveix per a divertir, mes no per a ensenyar. Sé dibuix, però sols per a entretenir-me.

Me soc ofert fins per criada; però tampoc em volen, puix no sé fregar, comprar, fer la cuina, escombrar, ni surgir, ni'm considero capassa per a coure un ou al foc.»

I jo deia entre mi, ¡pobre minyona! l'han criada per *cigala* i se li ha tirat damunt l'hivern, en el

qual sols poden viure les formigues: hant-li donat educació d'au-cell i formació de flor, i en aquesta vida quan arriba la neu, es moren els aucells i es glacen les flors.

Finit aquest relat, li duplicarem l'almoïna, i es despedí amb carinyós *merci messieurs* acompanyat de vives llágrimes.

Si lo contat per tal minyona era cert o no, sols Deu ho sab, però cassos semblants, n'ofereix molts, l'història d'aquesta gran guerra, ja quasi universal.

¿Que será d'aquesta jovincella, o qué es ja d'ella? Difícil sería esbrinar-ho, i per altra part es cosa que no fa pel nostre objecte.

Aquest, enteném qu'es, advertir als pares i mares diguent-los-hi: no feu de vostres fills i filles *cigales*, ni aucells, ni flors; sinó homes útils, dones treballadores que puguin servir-se i valdre's a si mateixes, en els jorns de la miseria i desgracia.

Suposém que sou felissos i teniu una fortuna que no exigeix cap classe de treball. Doncs, be, es precis que penseu en el dia de demà.

¿Sabeu quins dies us esperen? Una pedregada, un incendi, una malaltia, una inundació una *quebra* o *fallida* o qualsevol de tants accidents a que estém subjectes pot rovar-vos la fortuna i obligar-vos com el mes pobre jornalier a cercar el sosteniment material de vostra vida.

Llavors, sino us habeu entrenat al treball, sereu els mes desgraciats de la creació, puix no servireu per res, i arrastrareu una vida enutjosa i vergonyosa, origen d'innombrables faltes, baixeses i miseries.

Hi han nacions com Inglaterra, Bèlgica i Alemanya, en les quals es posa mes cura en deixar als fills una bona ocupació, professió, ofici o carrera, que una bona fortuna o riqueses.

Y cal confessar que a aixó tenen més seny i sentit práctic, qu'ls pares insensats i imprevisors, qui desde la l'infantesa comencen a persuadir a llurs fills, qu'han nascut per a reis de la riquesça i due